

Inserati se sprejemajo in velja
risopna vrsta:

8 kr. če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se
cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, ne frankovana
pisma se ne sprejemajo

Naročnino prejema opravništvo
za administracijo in ekspedicija na
velikem trgu n. št. 9, II. nad-
stropji.

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemani velja:
Za celo leto . . . 10 gl. — kr
Za polleta . . . 5 " — "
Za četrta leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:
Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr
Za pol leta . . . 4 " 20 "
Za četrta leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan
velja 60 kr. več na leto.
Vredništvo na velikem trgu n.
št. 9, v II. nadstropji.
Izhaja po trikrat na teden in
sicer v torek, četrtek in soboto.

Kako grozna osoda!

(Zadnje besede Gambettove.)

Časnikarstvo se še vedno peča z Gambettom. Odveč bi bilo se na vse ozirati, a pomenljivo se nam zdi, kar o njem poroča izvrstni češki dnevnik „Čech.“ Počasi prihaja resnica na dan, piše ta list. Sicer vsakemu na svetu želimo lahkega počitka, želimo pokoja tudi pepelu Gambettovemu, vendar pa se moramo zavarovati proti sleparstvu, ki ga počenjajo s zadnjimi trenutki njegovega življenja. Sovražniki krščanske resnice si prizadevajo dopovedati svojim slepim privržencem in vsem polomikanim svojim bralcem, da „krepki duhovi“ umirajo mirno s smehom na obrazu, kakor bi hoteli reči: glejte, tako umira „krepki duh“, tako umira naroden nejeverec, ni res, kar stoji v sv. pismu: smrt grešnikova je prav huda. S tem že obligatnim nasmehom so liberalci naslikali obličje Oberdanka, ko je stopal na vislice, tako so tudi olepšali Gambetta. To so tisti pogrebni mazilarji, ki iz svojih tiskarskih posod izlivajo na trupla krepkih duhov mnogo centov disečih mazil. Če pa ta časnikarska mazila ostanejo dalje časa na zraku, pokaže se, da so bila ponarejena prav nerodno in da je njih duh prav za prav — smrad.

Dopisnik „Berl. Tagblatt.“ piše kot očividec tako: Truplo Gambettovo leži v prvem nadstropju, črno odeto. Podoba obličja je grozna, po poslednjem boju zmaličena. Gambetta je trpel strašno za vnetjem čreves, ki ga je okrog in okrog razjedalo. Vedno je hotel piti in je stokal: to me žge kakor ogenj. Od 10.—12. je hropel in umrl je v trenutku, ko je v vasi zvonček — po francoski navadi — zvonil novo leto. Gambetta je svoji sestri, gosp. Spullerju in zdravniku Sirideyu — toraj ne svoji znani ljubi Leoniji — krčevito stisnil roke. Njegove zadnje besede so bile: quel sort affreux! — kako je to grozna osoda! — S poslednjim vlakom se je pripeljalo mnogo vrednikov in uradnikov pri poslanstvih. Vsi so smeli v hišo, kjer je bila velika zmešnjava. — Vsi Gambettovi prijatelji so se držali silno žalostno.

Ta očividec pristavlja, da se dosle nič gotovega ne ve o pravem vzroku njegove smrti. Pravi čas za to še ni prišel. — Gotovo imajo prostomavtarji po smrti svojega brata še veliko spraviti s poti, zato nehte z resnico na dan. Ko bi vedeli povedati kaj lepega, gotovo ne bi bili tako molčeči. Jako žalostna smrt Gambettova pretrese marsikterega nejeverca. V spisih in časnikih se piše o smrti človeka, o tem strašnem potu iz časnosti v večnost, kakor o kakšnem sprehodu na zeleni travnik med lepo dišeče cvetlice in sladko sadje. Na Gambettu se vidi dosti očitno, kako bitka je smrt človeka

nejevernega. Zato je tudi prazno le-to prostozidarsko olepšavanje smrti z obligatnimi nasmehi. Kako malopridno in borno je to prizadevanje liberalcev, smrt svojim ubogim bralcem s cukrom posipavati! Kadar boš umiral, vzemi si namesto goreče sveče in molitve v roke neke liberalne liste, in potolažen bodeš — čudno! „Kako grozna osoda je to!“ bile so poslednje besede velikega nejeverca. Te njegove besede so novo in pripravno orožje proti vsem neizučnim in preučnim nejevercem, ki imajo v krčmi pri pivu pogumnosti za sto ljudi, na smrtni postelji pa strahu pred smrtjo za tisuč ljudi. „Kako grozna osoda je to!“ te besede umirajočega Gambetta naj se razglase povsod v cerkvah in v šolah, v palačah in kočah, s temi besedami naj se nejevera biča do krvi.

Zbor županov ljubljanske okolice.

(Konec.)

Zgornje Šiške župan gosp. Galle stavi potem tri predloge, za katerih izvršenje naj se izvrševalni odbor poganja, namreč: 1) da bi župan imel pravico rabiti žandarje o potrebi proti temu, da to brž potem sporoči okrajnemu glavarstvu; 2) da bi občinski zapori bili pri okrajnem glavarstvu, ker jih občine nimajo; 3) da bi spričevanje o zadržanji pred sodnijo stoječih oseb ne dajali župani (ker se tam javno bere in se je župana bati pozneje maščevanja, če dá slabo spričevalo), marveč žandarske postaje, dobivši pojasnila od županov. Predlogi se sprejmo, le Vrhnikar želi, da bi dobila svoj zapor na stroške okrajne blagajnice.

Grosupeljski župan gosp. Koščak stavi predlog, naj bi se najdenišnice, ki so skoro povsod uže odpravljene, zopet napravile, in navede za svoj predlog dva detomora.

Temu se upira gosp. Karol vit. Bleiweis-Trsteniški, ki je bil kot poslanec ljubljanskega in vrhniškega okraja navzoč. On se opira na to, da je njegov ranjki oče toliko prizadel si za odpravo tega dragega zavoda, in da je odprava res koristna, kaže to, ker so deželo kranjsko brž začele posnemati druge dežele in zdaj je najdenišnica le še na Českem in v Dalmaciji, kjer pa že tudi mislijo na to, kako bi jo odpravili. Ako bi se pri nas vnovič napravila, bi imela dežela veliko škode in stroškov, ki so ji zdaj prihranjeni in ki bi segali v tisočake.

Po tem pojasnilu se spredlog gosp. Koščaka pri glasovanju zavrže.

Šmarijski župan gosp. V. Ogorelec se pritoži, da dohajajo slovenskim županom od laških in polaščenih uradov laški dopisi, katerih nihče ne razume, in želi, da bi poslovenjenje takih dopisov preskrbovalo

okrajno glavarstvo, za kar se ima poganjati izvrševalni odbor. Sprejme se.

Na to stavi gosp. Ogorelec še predlog: „Izvrševalni odbor najnaprosi deželni odbor, da bi deželnim uradnikom naročil in nujno priporočil, naj se pri izpraševanju bolnikov v bolnišnico sprejetih strogo drže določeb in poizvedo tudi navadno (domače) ime, natančno hišno številko in imena roditeljev.“ Tudi ta predlog se sprejme.

Župan zgornje Šiške se pritoži, da žebčarji s kobilami, ki jih kmetje priženo za obrejenje, ne ravnaajo vselej tako, kakor bi bilo treba, in da se mnogo kobil vsled tega ne vbreji; naj bi toraj izvrševalni odbor tudi v tej zadevi kaj storil. Izke Loke župan podpira ta predlog, ki se potem sprejme.

Gosp. Ločnikar, župan na Viči, stavi predlog: „Cestni odbor ne sme staviti nobenega dela, ako prej ni vprašal dotičnega župana, je li potrebno ali ne, in vsak račun mora biti predložen in potem potrjen po županu.“ — Sprejme se brez posebnega razgovora.

Gosp. Koščak iz Grosupljega hoče, da bi občine za nasipanje okrajnih cest plačevale v denarji, ne pa da bi jih same posipale in dovažale nasipnino. Temu se ustavlja gospod Bavdek, rekoč, da kmet, posebno, če je še reven, težko do denarja pride, nasipnino pa že še kje dobi in jo po zimi tudi brez vse težave lahko navozi, plačati v denarji bi pa revni kmet ne mogel.

O tej važni stvari je bil razgovor še dalji in pokazalo se je, da so za odkupnino, t. j. plačevanje v denarji župani dolenske strani. Slednjič je bil Koščakov predlog zavržen, a predsednik gosp. Bavdek je vendar obljubil, da bo odbor o tem še pozvedoval. Nazadnje se to odboru še tudi naroči.

Med razgovorom je gosp. Koščak stavljal še predlog, da, če bi se zavrgel njegov prvi nasvet, naj bi izvrševalni odbor skrbel za to, da bi se skrb za okrajne ceste potem rajše izročila popolnem cestnemu odboru. Ali tudi ta predlog ni obveljal.

Gosp. Koščak vpraša, ali bi ne bilo dobro, če bi župani ljubljanskega in vrhniškega okraja o 600letnici, ko bomo imeli presvitlega cesarja v svoji sredi, tudi kaj vkrenili že danes ali prihodnjič. Gospoda Bavdek in Galle pojasnujeta, da sta bila v tej zadevi že pri gosp. okrajnem glavarji, ki pa jima ni mogel odgovoriti nič drugega ko to, da o tem z Duujaja od ministerstva nima še nikakoršnih naredeb.

Gosp. dr. K. vitez Bleiweis Trsteniški se oglasi in misli, da bi župani ljubljanske okolice sami menda ne bili pripuščeni, pa bo morda tako, da se bo predstavila deputacija županov vse dežele in potem tudi ta deputacija zraven. Vendar pa bodo imeli gotovo skrbeti za to, da se v občinah, mimo katerih

se bo cesar peljal, napravil spodoben slovesen sprejem.

Gosp. Baydek obljubi, da bo preresetanje tega vprašanja še predmet prihodnjega takega shoda, kar bo odbor županom že naznanil. S tem je ta reč rešena.

Gospod Bavdek zdaj vdari ob narodni zvon in reče, da bi bilo ne le lepo, ampak tudi potrebno, če bi vsi župani napravili si občinske pečate (štemplje) slovenske. Kaj more namreč gospoška reči, če kak župan podá ji slovenski spis, pod kterega je pa namazan nemški pečat? Ali ni to smešno? In posebno, ko so nektre občine poslale okrajnim glavarstvom prošnjo za slovensko dopisovanje, se je čudno videlo, če je bil županijski pečat na teh prošnjah nemški. Zato prosi župane, kteri do zdaj nimajo še slovenskih pečatov, naj bi si jih dali narediti, saj to sila malo stane, pa je važno za čast narodnih občin.

Ta lepi predlog se sprejme, le nekteri župani pravijo, da so si že tako dali narediti slovenske pečate. Videlo se je, da so bili tega vsi zelo veseli in so prav radostno roke vzdignili.

Potem potoži župan iz Ježice, gospod Cunder, da bi se konjač, ki zdaj zavoljo steklih psov ima po ljubljanski okolici toliko opraviti, plačeval iz okrajne blagajnice, ne pa iz občinskih. Ta predlog pa ne obvelja, ker ga župani bolj oddaljenih sosesk ne podpirajo.

S tem je bila končana seja. Predsednik gosp. Bavdek je zahvalil se županom, da jih je v toliki obilici prišlo kar na prvi poziv, in izrekel nado, da o prihodnji priliki jih tudi ne bo zmanjkalo.

To je bil prvi shod ljubljanske okolice županov in prav iz srca jim mora zaklicati vsak: Živijo! Le tako naprej in naj Vas posnemajo tudi še drugi okraji, kjer se gospodje župani do zdaj še niso tako predramili in na noge spravili. Le v združbi je moč, posamezen vtone!

Politični pregled.

V Ljubljani 12. januarja.

V Trstu je bil voljen progresist v 4. vol. r. Ed. Roskovich s 428 glasovi v mestni zbor, kandidat novega političnega društva g. Strudhof je dobil samo 201 glasov. To je tisti Roskovich, ki je predsednik društva „Societa operaja“ katero je protestiralo zoper slovesni sprejem svitlega cesarja. — Preko morja na Laškem preganjajo — ako ne iz srca, pa saj na videz — irredentiste, tukaj na Avstrijskem jih pa volijo v mestni in deželni zastop. — 14 let je uže od tega, kar je bil predlog mestnemu zboru izroččen, naj se poviša število poslancev iz okolišča od 6 na 14. — A dosihmal se še ni nič zgodilo, vlada se ne poganja da bi se stvar izvršila, — društvo „Edinost“ je sicer to vprašanje zopet na dan spravilo, isto tako tudi zaradi slovenskih šol. Ali mu bode pa to obveljalo, kazala nam bode prihodnost. — Vraduje se laško, kakor da bi v Trstu stanovali sami Talijani. Vse to nam kaže, da je v Trstu vse pri starem, in da se drugega ni nič zgodilo, nego da so obsodili hudodelca „Oberdanka“; dokler vlada sama ne seže vmes, se tudi okolistave ne bodo zboljšale, ne Italijan, niti Nemeč nima stalnih tal v Trstu in okolici, tuji se selijo kje, kjer najdejo zaslužek, le domačin, ki od nekdanj tam stanuje, ljubi svoj dom.

V III. volitvenem redu je voljen v mestno

svetovništvo g. Brul, kandidat tržaškega političnega društva.

C. k. namestnik v Dalmaciji baron Jovanovič je ukazal, da vradnije med sabo (im internen Verkehr) občujejo nemški, dosihmal so laški ali hrvaški. „Narodni list“ je s tem zelo nezadovoljen, in obeta, da se bodo poslanci zoper to vzdignili. V Bosni in Hercegovini občujejo vradnije tudi nemški in brž ko ne, vpeljalo se je zaradi tega to tudi v Dalmaciji.

Volitveni red za vojaško granico je potrjen z najvišjo odloko dne 12. oktobra 1882 in sklicujejo se zastopniki granice v deželni zbor hrvaško-slavonski in dne 3. januarja 1883 razglašá svitli ban za troje-dino kraljevino naslednje:

§ 1. Hrvaško-slovanska granica se ima razdeliti v 35 volitvenih okrajev, vsak okraj pošilja po jednega zastopnika v hrvaški-deželni zbor.

§ 2. Mestne občine z 10.000 prebivalci in več so volitveni okraj za se. Manjšim mestnim občinam se pridá bližnji selski okraji ali le nekaj njih v toliki meri, da to znaša zgoraj omenjeno število prebivalcev. Tam, kjer je več manjših mestnih občin blizo skupaj in krajevne razmere ne dopuščajo, da bi se pri njih vsako število prebivalcem s prištevanjem selskih prebivalcev zvišalo na 10.000, naj se združijo take mestne občine v jeden volitveni okraj, in še le potem, ako se tudi s tem združenjem ne doseže število prebivalcev, kolikor se jih zahteva za volitveni okraj namreč 10.000, naj se privzamó selske občine.

§ 3. Imenuje posamezne volitve okraje. So pa ti-le: Carlopago, Gospič, Lovinac. Srb. Udbina, Perušce, Otočac, Brlog, Petrovoselo. Studence (Bründl), Ogulin, Plaski, Sluin, Veljun, Svarca, Virginmost, Glina, Majo, Dvor, Petrinja, Kostajnica, Sunja, Novsko, Nova Gradiška, Oriovac, Brod, Vrhpolje, Vinkovce, Vošnjaki, Morovic, Mitrovic, Karlovčić, Stara Pazna, Karloveci (Carlovitz) in Semon (Semlin). Daljne določbe se glase:

§ 4. Za izpeljavo volitev imajo biti merodajavna za hrvaško-slovansko granico določila postave dne 15. julija 1881 o volitvenem redu za deželni zbor kraljevine Hrvaške in Slovanske §§ 3—35, a obveljati imajo naslednje premembe. (Konec prih.)

Iz Budapešte 10. jan. Oboje zbornic je danes pričelo svoje delovanje. Gosposka zbornica je imela le formalne seje; predsednik je naznanil, da so presvitli cesar in cesarica sprejeli milostljivo voščila zbornic za novo leto. Potem je predložila komisija za predštev svoje poročilo. — V poslaniški zbornici je predložil kupčijski minister osnovo postave, za deželno razstavo ki ima biti l. 1885. — Istoczi je interpeliral vlado, je li res, da je bil baron Hirsch podkupil grofa Wimpfena in s tem zakrivil njegov samomor?

Poljski listi pripovedujejo, da so poljski zaupni možje iz Šlezije: Sviezy, Cienciala, Findinsky, dr. Stratil, Gruda in Dubovy poslali spomenico prvomestniku poljskega kluba, vitezu Groholskemu. V ti spomenici se pritožujejo o krivici, ki se še sedaj godi Slovanom v Šleziji in zahtevajo od poljskega kluba, naj jim pripomore, da pridejo do svojih pravic, žele pa: Na česke in poljske vloge naj odgovarjajo sodniki pri slezkih sodnijah v istem jeziku, naj sevstanovi poljsko učiteljišče v Tešinu, a česko v Opavi. Naučni jezik naj bo v ljudskih šolah česki oziroma poljski, v Tešinu naj se osnuje po-

ljaska gimnazija, v Opavi pa česka, ako pa to ne more biti tako brzo, naj bode saj česki in poljski jezik obligaten predmet na vseh srednjih šolah v Šleziji.

Vnanje države.

„Nord. deutsche allg. Zeitg.“ potrjuje vest, da je nemški cesar lastnoročno pisal sv. Očetu v Vatikan, v pismu je odgovor na lastnoročno pismo sv. Očeta do cesarja Viljelma.

V Belgradu je sprejela skupščina postavo za ustanovo narodne banke.

Iz Francoskega. Kar je mrtvaško slavnost za Gambetto posebno označilo je bilo, da je za mrličem šlo 72 frajmavarskih lož. Veliko več pomembe za ljudovlado je pa smrt Chanzy-jeva, edinega moža, ki je bil priljubljen v armadi, a ta je umrl kot katolik še tisti večer pred svojo smrtjo, ko je bil v Chalons ob Marni pri tamošnjem prefektu pri obedu, rekel je dvema bogatajcema, ki sta bila tudi tam povabljeni, pa sta se šalila z vero: „Gospoda smelo trdim, da brez vere človek nič ne velja, niti človeško društvo ne more ostati brez vere“. General je hodil vsako nedeljo redno k sveti maši. Vstajal je med 7—8 uro. V petek ga še ob poludevetih ni bilo iz sobe, in ordonanc njegovega sina je prišel v sobo gledat, kaj je z generalom. A ta je bil uže mrtev, ves prestrašen pokliče strežaja in potem še sina. Sin se zgrudi na tla in škof tega mesta je povedal to soprogi generalovi, ki je žalosti omedlela. — Vojaški minister slišati o smrti, je zapovedal cerkveno slovesnost v Parizu v cerkvi invalidov; a Chanzy, ki je nekako slutil svojo smrt, je večkrat želel, mrtvaške slovesnosti naj bodo tam, kjer bode umrl in truplo naj se položi v rakev za obitelj v Buzancy v Ardenih. General Chanzy ni zapustil premoženja, ko se zbornica snide, bode stavil general Billot predlog, naj Francosko plača vdovi in otrokom, kar je dolžna takemu hrabremu vojaku.

Iz Pariza, 11. januarja. Starašinstvo je izvolilo Leroyer za predsednika; v zbornici pa je bil voljen Spuller za 4. namestnega predsednika. Gambettovo truplo odpelje jutri poseben vlak v Nizzo.

Izvirni dopisi.

Iz štajarske Ribnice, dne 19. dec. Sprejmi, cenjeni „Slovenec“, tudi nekatere vrstice iz našega zakotja, ki sicer ni baš pozorišče svetovnih dogodkov, a vsekako pa gledé ličnih barvomenjajočih zanimivosti ni tudi poslednje. Kam bi se tudi délo? Vsaj se tudi tú časih živo, časih mevžasto borita princip nemčurstva in njemu nasprotujoči princip narodnosti, namreč narodne zavesti slovenske. Zmago seveda zamore le poslednji obdržati, vendar pa se še prvi bahato šopiri v občinskem zastopništvu ribniškem, in krajnem šolskem svétu, v kakšen prospeh naše stvari, si lahko vsak sam misli. Pa še enega je k tema dvema trebalo in to je iz nekolikov členov porojeno zborišče važnih vplivnih mož, z imenom „Kirchenconcurrentz“, ki je sicer že čez leto staro, vendar se do danes ni hotelo pokazati, zakaj da je. Pri porodu se mu je reklo, to zastopništvo bo nosilo na sebi skrb za popravo naše cerkve in ostalih zadev; ko je cerkev zahtevala letos nove strehe, in so ljudje ta zástop na to opozarjali, so ti modri možje djali, da to ne spada v njih delokrog, kajti zakaj bi naj bili potem cerkveni ključarji (cehmestri)? In ključarja sta v sporazumljenji z g. žup-

nikom res stvar resno v roke vzela, dala oskrbeti vso novo streho in cerkev pokriti, kar se je vse brez kacega hrupa letos zgodilo, ter veljajo skup več stotakov. Ko je bilo vse delo storjeno in računni sklenjeni, so se ti predložili naši „Kirchenconcurrrenz“ s prošnjo, naj račune odobri in konečno sklene, kakó se ti stroški med farane razdelé.

Pa kaj se zgodi! Namesti izreči svojo zadovoljstvo g. župniku in ključarjema, ki so poprave oskrbeli, si naša slavna „Kirchenconcurrrenz“ domisli, da je najprilicnejše sedaj svojo veljavnost pokazati s tem, da se na poslanico odgovori, da zastop o tem ni voljen niti sklepati, ker so se poprave godile brez njegovega posredovanja, toraj se mu tudi najprilicnejše vidi, naj bi ključarja in g. župnik nosili te stroške sami. Dixit „Kirchenconcurrrenz“, et salvavit animam suam!

Ali non salvavit animam nostram! Čemu je potem treba tega zastopa? Konkurenca bi pomenila po našem tekmovanje s kom, in mi bi bili radi, naj bi tekmovala sledé svojemu namenu naša „Kirchenconcurrrenz“ z ostalimi farani v tem, kdo bo več za hišo božjo storil, pa po njih delih smo jih spoznali! In več kot bedasto je, da si dajo nadejti to imé ljudje, ki gredó k večjemu v cerkev takrat, če je p. cesarjev god, zavoljo lepšega, drugekrat pa se cerkve, kakor nekdo križa, bojé. Istinito, prav radovedni smo, kdo nam pojasni, čemu je nam ta zastop, čemu to proticerkveno ravnanje s svojim nemškim geslom, čem reči imenom: „Kirchenconcurrrenz“?

Pa vsaj vemo, kam pes taco molí. Naj bi g. župnik sedaj sami stroške med župljane preračunili, ne stavim votlega peneza, da bo zopet ta „Kirchenconcurrrenz“ tista, ki bi temu vsestranske ovire delala, morda še dejala, da je to le njena pravica, in da je njena dolžnost enake drzneže, ki se v njeno poslovanje vrivajo — tožiti. Tako bo toraj iz dvojnega zla nastalo eno veliko zló, ki bi se, da so značaji pri nas domá, lahko z lepa odstranilo, ali se sploh ne porodilo, ako bi ne imeli „konkurence“.

Iz rečenega toraj lahko razvidite, da konkurence treba ni, da bi bila samo pri napredku, marveč je v rabi tudi pri nazadnjaštvu, za katero pot pa bi menda bili surovi raki boljši, kakor kuhani. Rak je rak, obrni ga kakor češ, lezel bo najraje nazaj, konkurenca pa velja tudi povsodi, samo da le dosti ovira in nasprotuje in srečni Vi, ki še ne poznate takih „Kirchenconcurrrenz“!

K večjemu sporazumljenju še tu dostavim, da so členovi naše „concurrrenz“ dasi tudi večinoma slovenske krvi, vsi nemčurko misleči možje, v tem ko so ključarji in župnik vrli narodnjaki. In kdo ne vé, kaj je zlasti dandanes naših nemčurjev namen!

Iz Hirske Bistrice. Naša čitalnica je imela na Silvestrov večer občni zbor, pri katerem je bil voljen za predsednika g. Aleksander Ličan, župan in predsednik v krajnem šolskem svetu, za podpredsednika g. Fr. Bachman, zdravnik, za tajnika g. Jakob Strupi, duhovni pomočnik, za blagajnika pa g. Franc Višnikar, c. k. sodn. adjunkt.

Nadalje so bili izvoljeni za odbornike gg.: dr. Jakob Kavčič, c. k. sodn. adjunkt, Ant. Jerovšek, c. k. sodnik v pokoji, in g. Iv. Tomšič, posestnik.

V krajni šolski svet so izvoljeni: gosp. Aleksander Ličan kot predsednik,

g. Fr. Benigar kot podpredsednik; za odbornike pa g. Ant. Verh, g. Jože Prelog, g. Janez Benigar. Namestnika sta: gosp. Jože Hodnik in g. Jože Hlad.

Domače novice.

V Ljubljani 13. januarja.

(Matični odbor) je imel 10. t. m. svojo 58. sejo, ktere se je vdeležilo 17 ljubljanskih odbornikov. Zapisnik zaduje seje sez malimi popravki odobri. G. predsednik Grasselli naznanja, da je grof Harrach pripravljen Matici podariti novo češko poezijo, ako bi ji bilo s tem vstreženo. Sklene se grofu sporočiti, da Matica hvaležno sprejme dar. Iz poročila tajnikovega posnamemo, da je od meseca oktobra Matici pristopilo 43 novih udov, med njimi trije ustanovniki. Gledé obljubljenih spisov izvemo, da profesor Majcigar za sostavo svojega spisa o Čehih prosi nekoliko odloga, ker potrebuje novejših statističnih izkazov zadnjega ljudskega številenja, profesor Glavacki pa da še odgovora ni dal Matici, kaj je z oljubljeno floro dežel slovenskih. Živahen je bil razgovor v Macunovem Štajarju. G. tajnik je namreč rokopis poslal v tiskarno, ne da bi bil odbor ali književni odsek o njem kaj odločnega sklenil, in natisnile so se že štiri pole. Odbor je sklenil, da se ima tiskanje te knjige nemudoma ustaviti, g. profesorju pa sporočiti, da odbor ostane pri svojih prejšnjih, njemu že znanih pogojih, pod katerimi je pripravljen njegov rokopis sprejeti in na svitlo dati, toda ne letos, ampak še le prihodnje leto. Ob enem se je g. tajniku naročilo, da rokopisov ne sme po lastni volji pošiljati v tiskarno, da mora vse za Letopis poslane spise nemudoma izročiti g. Levcu, spise za spominjsko knjigo pa g. prof. Šukljetu, da se mora strogo ravnati po družtenem opravilniku ter za čas od 1. januarja naprej napraviti vložni zapisnik in do 1. maja vravnati vse Matične zapisne knjige. Ako tega ne stori, smatra odbor to kot odpoved od službe Matičnega tajnika. — G. Cimpermanu se za korekturo primakne 50 kr. pri tiskani poli. — Zastran Miklošičeve podobe se pooblasti g. prvosednik, naj potrebno ukrene, da se napravi lepa radirana podoba, kakoršno je nasvetoval g. profesor Franke. — O Letopisu poroča g. Levec, da mu je prof. Wiethaler zanj izročil pastirski list škofa Scarlichia, prof. Glaser pa spis o eranskih narodih. Prof. Macun dalje ponuja zanj nekaj Vrazovih pisem in pesem, pa Preširnov sonet, še ne natisnjen. — O spomenski knjigi poroča Šuklje, da so spise za njo obljubili še Raič, Navratil, Radič, Šumi in Lavrenčič. Za znanstveni del bi bilo tedaj gradiva dovolj, ker bo njegov spis obsegal 7 tiskanih pol; za lepoznavski del pa naj g. prvosednik naprosi gg. Gregorčiča in Stritarja za primerne poezije, in naj bi še kdo drug kaj pripravnega poslal. Knjiga se bo tiskala v četverki in se je bo natisnilo 2000 (drugih Matičnih knjig samo 1500) eksemplarov in sicer 150 na jako lepem papirju. Knjiga, ki se bode podarila cesarju, bo krasno vezana in v lepo šatulo položena; za oboje bode napravil mestni inženir g. Duffé primerne obrise, delo pa bodo izvršili domači umetniki in mojstri. — Zastran kamnjenih plošč, s kterimi se je tiskal atlant, se pooblasti g. prvosednik, da na Dunaju zastran njih prodaje potrebno poizve in ukrene. Konečno se je sklenilo, da se na upanje nikomur ne bode dajale Matične knjige.

(Seja srenjskega odbora.) Včeraj v petek 12. t. m. je bila seja srenjskega odbora ljubljanskega, ker v seji 9. t. m. niso bile razrešene vse stvari, ki so bile takrat na dnevnem redu, najpred pride v pretres mestni predštev za l. 1883.

(Krčmarji v Ljubljani) smejo zopet prašiče doma klati. Mestni zbor je v seji 9. t. m. to dovolil pod naslednjimi pogoji. 1. Dovoljuje se to klanje do konca t. l. 2. Klanje se mora naznaniti vsaki pot posebej na magistratu ob uradnih urah, plača se 80 kr. vžitninskega davka, in za ogled 80 kr. Prešič se sicer sme zaklati pred ogledom, toda se ne sme prej razsekati in izdelati. Ogledi se mora vselej pokazati boleta, da ste bili taksi plačani. Ogleda bode hodil od 7. ure zjutraj do 7. ure zvečer, ako je bilo klanje naznanjeno že prej ta dan, takoj po 7. uri zjutraj, sicer pa najpozneje dve uri potem, ko je bilo naznanjeno. 3. Vsak krčmar, kdor hoče doma klati, mora dati 25 gld. kavcije. Ta kavcija zapade, ako krčmar zlorabi pridobljeno dovoljenje, n. pr. če prašiča brez naznanila zakolje, ali brez ogleda razseka in izdela, če več prašičev zakolje, kakor jih je naznanil, če komu, ki ni opravičen klati doma, dovoli klanje na svojem domu. Ovađuhu se plača 5 gld. Krčmar, kateremu je zapadla kavcija, zgubi tudi pravico, ter ne sme dalje klati doma. Kedar neha krčmar doma klati, vrne se mu položena kavcija. — G. Schlegel, učitelj na podkovijski šoli, bode ogledoval živino, in magistrat mu bode dal posebno vodilo v tem zmislu, da mora on skrbeti za primerne namestnika, ako bi mu ne bilo mogoče ogledati zaklane prašiče v dveh urah, ki ste zato predpisani.

(Mestna klavnica) je imela pretečeno leto 19.360 gld. dohodkov, a 10.688 gld. 85 kr. stroškov, tedaj je bilo dobička 8671 gld. 75 kr. kar znaša 5% od kapitala 170.000 gld, ki se je zazidal. L. 1882 je bilo zaklanih: 3295 goveje živine, 7610 prašičev in 8459 drobnice, klavnine je bilo 18.839 gld.

(Proračun mestnega loterijskega posojila.) Dohodkov bode 69.806 gld. 66 kr., stroškov 68.014 gld. 56 kr. Potem bi bilo dobička 792 gld. 20 kr. Ker pa obvelja predlog mestnega svetovalca g. Hribarja naj se izguba obresti ne računa mej dobiček, zmanjša se ostanek (dobiček), kakor ga je dosihmal izkazovala nemška večina mestnega odbora, pri loterijskem posojilu na svoto 84 gld. 5 kr. — Odbornik g. Hribar, ki je o mestnem posojilu, kakor kaže njegov razstavni pregled (ekpose) dobro poduččen, stavlja predlog, naj se pelje posebni račun za letni pregled (annuitéte). Dr. Suppan je nasvetoval, naj se ta predlog izroči finančnemu odseku, a večina je sprejela predlog. g. Hribarja in odslej bode kazal posebni račun annuitét ljubljanskega loterijskega posojila davkoplačevalcem, koliko bode treba mestnih doklad za loterijsko posojilo ljubljanskega mesta.

(Sokol ljubljanski) se je konstituiral. Starosta mu je dr. Ivan Tavčar, podstarosta Srečko Noll, Vekoslav Legat, tajnik; J. Geba, blagajnik, Fran Mulaček, Viljem Majar sta orodarja, odborniki so: Armič, Duffé, Kališnik.

(Poziv.) Prihodnji ponedeljek dné 15. jan. t. l. prične se šola za telovadbo in to prvi pot v realki.

Podpisani odbor dovoljuje si tedaj najuljudneje vabiti vse čč. p. n. gospode Sokolovce k telovadbi s prošnjo, naj bi se je iz-

volili v prihodnje prav mnogobrojno vdeleževati.

Telovadilo se bo dvakrat na teden, namreč: vsak ponedeljek in četrtek od 8. do 1/2 10. ure zvečer.

Več o tem naznani se gg. članom „Sokola“ v ponedeljek v realkini telovadnici, kamor priti je zvečer ob 8. uri.

Na zdravje!

V Ljubljani, dne 12. jan. 1883. l.

Odbor „Sokola.“

(Čitalnica v Šiški) napravi v nedeljo 14. t. m. zvečer besedo v pozimski Kozlerjevi pivovarni.

(Pri g. dež. predsedniku) bo 24. t. m. bal.

Razne reči.

— Cesar so podarili 100 gl. za popravo podružne cerkve na Travi, fare Draške blizu Loškega Potoka.

— Duhovske premembe v ljubljanski škofiji: Č. g. Martin Barlič, duhovnik v pokoji, pride za hišnega duhovnika v hiralnico ljubljansko.

— † G. Jožef Žuža, vrl narodnjak in pivarnar v Žavcu na Štajarskem je sredo zjutraj umrl. Naj v miru počiva!

— Okrajni glavnik na Kranjskem je postal dosedanji tajnik c. k. primorske namestnije, g. Filip Zaplotnik, na njegovo mesto za tajnika omenjene namestnije pa pride okr. komisar kamniški, g. pl. Ruling.

— Solnograški nadškof Eder je od cesarja imenovan za tajnega svetovalca.

— Povodnji na Ogerskem. V Ostrogonu (Gran) se je podrlo 8 hiš. Voda je višje nego l. 1850. Poročila, ki dohajajo iz Gjurra (Raab, spominjajo na Segedin, vradna poročila pravijo, da je poplavljenih 300 — 400 hiš, 10000 ljudi je brez strehe. Voda vendar upada.

— Iz Koblenca se piše 3. t. m. Take novice so sedaj, ko je nastopilo vse drugačno vreme, le bolj za zgodovino. Dnevi strahu in povodnji so se povrnili. V nedeljo 31. pr. m. je bila ob 6, 7 in 8 še služba Božja v glavni cerkvi, a ob 9, ko so ravno zvonovi vabili k veliki maši, pridrli so valovi v cerkev in ljudje so bežali v Jezuitsko cerkev, kjer je sedaj vže v drugič o tem mescu farna služba božja. Huje, kakor po mestih, je bilo pa manjših selih ob Rajni. Iz drugega nadstropja se ljudje lezli v čoln, da si pripeljejo naj potrebnjšega živeža. — Od mesta Speier do Manheima — Ludwigs-hafena so skoraj vse vasi, v nekaterih je bilo 2000 ljudi, polnoma poplavljeni; hiše se podirajo in le bati se je, da bi se po krajih, ki so bili pod vodo, vse hiše ne podrle, ker se tudi močno zidane hiše podpirajo. V samem kraju Oppau se je podrlo dosihmal 187 poslopij. Otok Niederwerth, sploh reven kraj, je uže več tednov pod vodo. Ljudje so živino vzeli s seboj pod streho, ker medle strahu, kakor ljudje. Ako ne potihne vihar, podrli se bodo marsiktera hiša in ljudje se bodo potopili. V taki strašni bedi je ljudstvo ob Rajni. Vreme je med tem postalo suho in mrzlo, tedaj so začele upadati, a grozno je, kar se je škoda zgodilo v Podunavji. Loka pri Tulnu (Tulnerau), katero obteka Dunav je bila vsa pod vodo. Železnica, ki po nji pelje po visokem nasipu, je pretrgana, in mostovi na ti progi so ali podrli ali močno poškodovani. Redili so v ti loki veliko divjačine, a sedaj je vse proč, na peščenih gričih je voda popustila fazanov, zajcev, srn in druge divjačine. Sicer je bilo

ob dunavskem obrežju več nizkih krajev, poplavljenih, tudi na Dunaji so se mogli izseliti iz hiš, ki so blizu velike vode.

„Jezičnik“.

XX: leto, 1882. — „Novice“ pa dr. Janez Bleiweis. — Spisal J. Marn.

V Rimu pri sv. Petru — v kuplji — so vsemu svetu znane velikanske podobe iz mozaika. Če hodiš visoko gori po hodnikih okoli, vidiš od blizu le kvadratične pozlačene in raznobarvne, pa orjaške podobe, ki so umetno iz njih sestavljene, težko razločuješ, pač pa se ti kakor na platno slikane kažejo od spodej — s tal.

Tako mozaično podobo nam je v lanskem „Učiteljskem Tovaršu“ umetno umetno izdeloval naš slavnoznani slovstveni veljak g. prof. Marn. Na tisuče, raznoterih, marljivo nabranih štirjakov je do konca preteklega leta primerno sestavil — in pokazala se je celotna veličanstvena podoba nepozabljivega „Očeta“ dr. J. Bleiweisa. Res, da smo brezštevilne Bleiweisove spise davno uže brali in prebrali; slišali smo ga tehtno in modro govoriti; karakteristik njegovih in životopisov se nam ni manjkalo — in vendar se nam ni kazal še tako istinit, tako živ, kakor nam ga mozaično slika „Jezičnik“.

V životopis pisatelj lahko kaj subjektivnega vplete; v 38letnem javnem Bleiweisovem življenju in delovanju samem, če si ga mislimo od l. 1843—81., je marsikaj časno in prostorno raztrgano in razdrobljeno in tedaj ne tako pregledno; v „Jezičniku“ pa imamo vse skup, vse lepo vrejeno pred očmi, vse na 74 lično tiskanih straneh. Stareji rodoljubi, ki so „Novice“ brali, spominjajo se gotovo vseh njihovih dob in važniših momentov v njih, ali spominjaje se jih mislijo nehoté tudi na druge pisatelje in spise v njih, ne samo na vrednikove, Marn nam je podal sok iz njih ali vse oživljajočega duha, podal nam je misli in spise dr. Jan. Bleiweisove, bodisi v „Novicah“ ali zunaj „Novic“ priobčene pa v njih omenjene. „Vodnik II.“ je Marnu Bleiweis. Marn hoče kazati, kaj nam je Bleiweis sam spisal in kako, sploh, kake pomembe nam je v slovstvu slovenskem. Ali v tem, ko ga literarno opisuje, kaže nam delajočega na kmetijskem, obrtnijskem, narodnem in političkem polji. In tako vidimo, kako Bleiweis iz mladega doktorja, tajnika kmetijske družbe in odvetnika njenega organa — rase prvak, oče domovine in evropski veljak. — Osnova Marnovemu Bleiweis-u je ta: Najprej kak rek, potlej kmetijske, obrtnijske reči; na to narodne, politične — velike, male —; dalje govori o vredovanju in proti koncu zvesto posnema vsakoletna vabila na naročbo, v katerih se Bleiweis kaže v svoji značajnosti. Kar je l. 1848. geslo: „Vse za vero, dom, cesarja“ sprejel, držal se ga je zvesto — in do zadnjega boril se zoper liberalizem, bodi si v tujem ali domačem taboru. Delovanje književno se po niti nabira. — znano je, da je bil Bleiweis eden naj modrejših vrednikov; bil je vesten, natančen, previden, vsestransko izobražen; tudi iz malenkosti se spoznava njegova vredniška spretnost in taktnost. Pripovedoval mi je neki dopisnik, da se je učil vrednika Bleiweisa spoznavati po izpustkih ali dodatkih, po popravkih v dopisih. Eno besedico je prečrtal v rokopisu ali pristavil in to je dopisniku zdajci vso

situacijo pojasnilo, nov obzor odprlo. Tako si je Bleiweis svoje dopisnike odgojeval v stvarnem in jezikoslovnem oziru. Pa tudi pregovorno svojo zmernost in hladnokrvnost je o vsaki priliki skušal vdihniti pisateljem in čitateljem. Z visocega stališča, kamor strast ne sega, gledal in presojeval je vse razmere. Le, če je bil prav prisiljen, je komu kako zasolil. — Izgled razumnega vrednika je bil Bleiweis zlasti tudi v svojem „Novičarju“, ki ga je vselej sam spisal. Skoz gosto sito je precejal ogromno političsko stvarino, ki se mu je bila čez teden nakopičila. In kako je v vseh ozirih si prizadeval vsem vse biti, to kažejo jasno spisi njegovi in knjige, ki jih Marn vestno našteva in jedrnato spisuje. Toda naj zadostuje ta kratki opis Marnovega literarnega Bleiweisa, kategera res, kakor malo koga — dela pojó; kar se tiče spisov, ki jih „Jezičnik“ kot Bleiweisove našteva, ni vseh on sam, lastno-ročno, neposrednje sestavil, vendar pa je gotovo, da jim je bil on vzrok, da je dotično misel sam sprožil in spisavanje kakih daljših sestavkov komu naročil, pa plačal. Vodil je gotovo vse, kar je v „Novicah“ — sam. Da, sam! in to do polovice tiste številke (št. 48. od 30. nov. 1881), ktera je v črnem okviru prinesla njegov mrtvaški list! Eno obletnico njegove smrti še le smo obhajali in — čedalje bolj čutimo, da ga ni. To je, kar mi srce stiska, ko sim z „Jezičnikom“ pri koncu. Tolažim se s klasičnim rekom, ki ga je g. Marn postavil „Jezičniku“ na čelo: „Non omnis morior“ in se sveto-pisemskimi besedami: „Njegova dela gredo za njim.“ —

Od rajncega obrnimo se k njegovemu prijatelju — opisovalcu. Dvajseto leto šteje uže „Jezičnik“. Če smo v prejšnjih letnikih čudili se profesorjevi marljivosti, kaj bi imeli reči letos? Vsa osnova zadnjega „Jezičnika“ kaže, da je moral prof. Marn ne le raztresenega gradiva po vseh 39 tečajih „Novic“ sam iskati, temuč tudi vse do zadnje besede sam prepisavati, vsemu vodilne svoje opazke pridajati i. dr. Tem bolj nas zdaj veseli, da je, kar nam je sestavil, častitljivega „Očeta“ vredno. Podoba Bleiweisova spredaj povišuje delu vrednost. — Posvetil je prof. Marn svojega dr. „Jan. Bleiweisa“ slavnemu prof. vit. Miklošič-u k njegovemu prihodnjemu 70. rojstnemu godu. Slava obema!

Katoliška bukvarna v Ljubljani ima nekaj iztisov „Jezičnika“ po 70 kr. na prodaj; po pošti s križnim zavitkom se razpošilja knjiga po 75 kr. Kdor si jo naroči, ne bo se kesal.

Umrlj so:

7. jan. France Obulnar, ključavničar, 36 l., kravja dolina, jetika. 8. jan. Jera Koderman, kuharica, 52 l., kravja dolina, naduha. Leopoldina pl. Radič, 89 let, kravja dolina, starost.

V bolnišnici:

3. jan. Melhior Prebil, mizar, 45 let, kron-tuberkulozo. 5. jan. Helena Cerovšek, gostja, 43 l., plućnica, Matej Kočijaž, 66 l. Jakob Petrič 32 let.

Obče znane in izvrstne na Tržaški razstavi s srebrno svetinjo odlikovane

voščene sveče

iz čistega nepokvarjenega čebelnega voska (12) priporočata

P. in R. Seemann v Ljubljani.

J. Blaznikovi dediči v Ljubljani.